

Risikorapport

2018

1. Oplysningsforpligtelser

Formålet med denne risikorapport er at leve op til søjle III-oplysningsforpligtelserne i CRR-forordningen, hvorefter der skal stilles en række oplysninger om pengeinstitutters risikoprofil og kapitalbehov til rådighed for omverdenen. Formålet er, at omverdenen får et bedre grundlag til at vurdere det enkelte pengeinstitut herunder Rønde Sparekasse.

2. Risikostyringsmålsætninger og -politik

Sparekassen er eksponeret i forhold til forskellige risikotyper. Sparekassens bestyrelse fastlægger med udgangspunkt i sparekassens forretningsmodel og sparekassens strategiske målsætninger relevante risikopolitikker samt principper for risiko- og kapitalstyring. Formålet med sparekassens politikker for risikostyring er at minimere tab, der kan opstå som følge af uforudsigelig udvikling på de finansielle markeder.

Sparekassen har en række værktøjer til identifikation og styring af risici. Bestyrelsen modtager løbende rapportering om udvikling i risici og udnyttelse af tildelte risikorammer. Den daglige risikostyring foretages af direktionen.

De væsentlige risikoområder for sparekassen er: kredit, markedsrisiko, likviditet og operationelle risici.

Sparekassens bestyrelse foretager løbende og mindst en gang om året en vurdering af sparekassens enkelte og samlede risici og tager i den forbindelse stilling til, om risiciene er acceptable.

Sparekassens risikostyring behandles endvidere i sparekassens revisionsudvalg. Revisionsudvalget består af den samlede bestyrelse. Revisionsudvalget har bl.a. til opgave at gennemgå regnskabs- revisions- og sikkerhedsmæssige forhold og at overvåge sparekassens interne kontrol- og risikostyringssystemer. Bestyrelsen besluttede på bestyrelsesmøde den 9. maj 2017 at nedlægge revisionsudvalget.

Sparekassen har i henhold til lovgivningen etableret en risikostyringsfunktion og udpeget direktøren til risikoansvarlig. Risikostyringsfunktionen udarbejder efter behov og mindst en gang årligt en rapport til bestyrelsen om sparekassens risikostyring. Den risikoansvarlige kan i relevant omfang give udtryk for betænkeligheder og advare bestyrelsen, når specifikke risikopåvirkninger påvirker eller kan påvirke sparekassen.

Der er for risikostyringsfunktionen udarbejdet en instruks. Den risikoansvarlige udarbejder hvert år en plan for de risikoområder, funktionen vil sætte særligt fokus på. Planen godkendes af bestyrelsen.

Den risikoansvarlige er udpeget af bestyrelsen og refererer til sparekassens bestyrelse.

Særligt om kreditrisiko

Den væsentligste risiko i sparekassen er kreditrisikoen, defineret som tab som følge af debtors misligholdelse af betalingsforpligtelser over for sparekassen. Sparekassens bestyrelse har inden for rammerne af den vedtagne forretningsmodel i kreditpolitikken fastlagt de overordnede principper for sparekassens kreditgivning og foretager bevilling af de største engagementer. Bestyrelsen har endvidere videregivet beføjelser til direktionen.

Sparekassens kreditpolitik fastsætter, at sparekassens risikoprofil på kreditområdet skal være passende forsigtig.

Følgende centrale elementer fra kreditpolitikken kan fremhæves:

- Sparekassens målgruppe er privatkunder og erhvervs-kunder med en sund økonomi på Djursland eller kommuner, der støder op dertil.
- Sparekassen ønsker ingen væsentlig eksponering mod udenlandske aktiviteter.
- Sparekassen ønsker som udgangspunkt ikke eksponeringer, der overstiger 10 % af sparekassens kapitalgrundlag. Med baggrund i tilsynsdiamantens pejlemærke for store engagementer styrer sparekassen efter, at summen af store engagementer aldrig overstiger 50 % af kapitalgrundlaget
- Sparekassen ønsker som hovedregel ikke eksponeringer inden for én branche, der påfører sparekassen et kapitalkrav på mere end 25 % af kapitalgrundlaget. Inden for segmentet landbrugskunder ønskes en maksimal eksponering på 3 %. For erhvervs-kunder under ét må der maksimalt være en eksponering på 50 %.
- Sparekassen ønsker som hovedregel sikkerhedsstillelse fra kunden i form af pantsætning af kundens aktiver.
- Sparekassen ønsker et rimeligt forhold mellem prisen på en kredit og den risiko, eksponeringen påfører sparekassen. Ved prissætningen tages der højde for eksponeringens størrelse, kapitalbindingen, risikoen på kunden, sikkerhedsstillelse og indtjening på andre forretninger.

Bestyrelsen har vedtaget principper for rapportering for kreditområdet. Bestyrelsen modtager mindst hvert kvartal rapportering på kreditområdet. Mindst 1 af de årlige rapporteringer er en fuldstændig rapport, mens øvrige rapporteringer kan være mindre omfattende.

Markedsrisiko

Sparekassens bestyrelse har i markedsrisikopolitikken fastlagt de overordnede rammer og principper for styring af sparekassens markedsrisiko. Ved markedsrisiko forstås risikoen for at dagsværdien af finansielle instrumenter og afledte finansielle instrumenter ændrer sig som følge af ændringer i markedspriser. Sparekassens markedsrisici omfatter: aktierisici, renterisici og i meget begrænset omfang valutarisici. Sidstnævnte vedrører alene kontantbeholdning til kunders rejsebrug og omtales derfor ikke yderligere. Sparekassens grundlæggende målsætning vedrørende markedsrisici er, at sparekassen ønsker at opnå det bedst mulige afkast under hensyn til, at der føres en forsigtig og konservativ markedsrisikopolitik, hvor der primært investeres i særligt dækkede realkreditobligationer og likvide danske børsnoterede værdipapirer.

I markedsrisikopolitikken identificeres forskellige former for markedsrisici, og der angives specifikke grænser for, hvor stor risiko sparekassen ønsker at påtage sig. Bestyrelsen har fastsat følgende grænser for sparekassens markedsrisiko:

Renterisiko maks. 10 % af kapitalgrundlaget
Valutarisiko maks. 3 % af kapitalgrundlaget
Aktierisikoen maks. 25 % af kapitalgrundlaget

Bestyrelsen modtager løbende rapportering om udviklingen i markedsrisiciene. Administrationsafdelingen har ansvaret for opgørelse, overvågning samt kontrol og rapportering af markedsrisici. Beregningen af markedsrisici anvendes til følgende formål:

- Løbende opfølgning på sparekassens risici
- Løbende rapportering til bestyrelse
- Rapportering af kapitalprocenter til myndigheder

Overvågningen sker ved hjælp af rapporter og udtræk fra sparekassens fondssystem. Såfremt en position overskrider direktionens samlede rammer og beføjelser, rapporteres der til bestyrelsen herom.

Likviditetsrisiko

Bestyrelsen har fastsat, at likviditeten skal være forsvarlig og tilpas forsigtig til at understøtte Sparekassens forretningsmodel. Dette sikres primært ved en målsætning om, at likviditetsoverdækningen i henhold til lovens krav til enhver tid skal være mindst 100 procent. Det er endvidere sparekassens målsætning, at kundeindlån i alt overvejende grad skal finansiere kundeudlåne, således at sparekassens afhængighed af ekstern funding minimeres.

Bestyrelsen har endvidere besluttet en politik på likviditetsområdet, der fastlægger den overordnede risikoprofil og den overordnede organisatoriske ansvarsfordeling med henblik på at understøtte sparekassens forretningsmodel.

Endvidere er der besluttet retningslinjer for sparekassens opgørelse af likviditetsrisikoen samt for finansieringsstrukturen.

Endelig er der fastlagt en overordnet beredskabsplan for fremskaffelse af likviditet/funding.

Styringen af den samlede likviditet sker for at sikre, at sparekassens omkostninger til likviditetsfremskaffelse ikke stiger uforholdsmæssigt meget og for at undgå, at manglende funding forhindrer sparekassen i at opretholde den vedtagne forretningsmodel. Ultimativt skal likviditetsstyringen sikre, at sparekassen altid er i stand til at opfylde sine betalingsforpligtelser.

Likviditetsstyringen foregår via en række styringsmekanismer. Den kortsigtede likviditet styres via faste mål for likviditetsreserven kombineret med stresstest. Den langsigtede likviditet styres via stresstest og fokus på den strategiske fundingstruktur.

Administrationsafdelingen har ansvaret for den løbende rapportering om sparekassens likviditetssituation. Administrationsafdelingen overvåger og rapporterer, hvorvidt sparekassens likviditetsrisiko ligger inden for de udstukne rammer.

Sparekassens bestyrelse modtager regelmæssigt detaljeret rapportering om sparekassens aktuelle og fremadrettede likviditetssituation.

Operationelle risici

Sparekassen er eksponeret mod potentielle tab som følge af operationelle risici, herunder uhensigtsmæssige procedurer, menneskelige fejl, systemmæssige fejl og eksterne begivenheder, herunder juridiske risici.

Sparekassens bestyrelse har i politik for operationelle risici angivet en ramme for identifikation, vurdering, overvågning og styring af den operationelle risiko. Derudover har sparekassen politikker for IT-sikkerhed, kontroller og forsikring, der understøtter den operationelle risikostyring.

Det er sparekassens grundlæggende målsætning at begrænse de operationelle risici under hensyn til de omkostninger, som er forbundet hermed.

Et væsentligt område ved vurderingen af sparekassens operationelle risici er IT-forsyningen. Sparekassens ledelse forholder sig løbende til IT-sikkerheden, herunder til beredskabsplaner og nødplaner, som har til hensigt at sikre IT-driften trods eventuelle kritiske begivenheder.

Der foretages en løbende registrering af de tab og begivenheder, som vurderes at kunne henføres til operationelle risici. Registreringen danner baggrund for en vurdering af om forretningsgange etc. bør justeres med henblik på at undgå eller minimere operationelle risici. Den eksterne revision gennemgår og vurderer endvidere løbende sparekassens forretningsgange.

Sparekassens bestyrelse modtager regelmæssigt rapportering, der beskriver udviklingen i sparekassens operationelle risici.

Vedrørende artikel 435, stk. 1, litra e og f Ledelseserklæringer

Sparekassens bestyrelse og direktion har den 12. marts 2019 godkendt risikorapporten for 2018.

Det er bestyrelsens vurdering, at sparekassens risikostyringsordninger er tilstrækkelige og giver sikkerhed for, at de indførte risikostyringssystemer er tilstrækkelige i forhold til sparekassens profil og strategi.

Det er endvidere bestyrelsens vurdering, at nedenstående beskrivelse af sparekassens overordnede risikoprofil i tilknytning til sparekassens forretningsstrategi, forretningsmodel samt nøgletal, giver et relevant og dækkende billede af sparekassens risikoforvaltning, herunder af, hvordan sparekassens risikoprofil og den risikotolerance, som bestyrelsen har fastsat, påvirker hinanden.

Bestyrelsens vurdering er foretaget på baggrund af den af bestyrelsen vedtagne forretningsmodel/strategi, materiale og rapporter forelagt for bestyrelsen af sparekassens direktion, sparekassens risikoansvarlige og complianceansvarlige samt på grundlag af evt. af bestyrelsen indhentede supplerende oplysninger eller redegørelser.

En gennemgang af forretningsmodel og politikker viser, at forretningsmodellens overordnede krav til de enkelte risikoområder fuldt og dækkende udmøntes i de enkelte politikkers mere specificerede grænser, at en gennemgang af bestyrelsens retningslinjer til direktionen og videregivne beføjelser viser, at de fastsatte grænser i de enkelte politikker fuldt og dækkende udmøntes i de underliggende retningslinjer til direktionen og videregivne beføjelser, at de reelle risici ligger inden for grænserne, fastsat i de enkelte politikker og i videregivne beføjelser, og at det på den baggrund er bestyrelsens vurdering, at der er overensstemmelse mellem forretningsmodel, politikker, retningslinjer og de reelle risici inden for de enkelte områder.

Sparekassens forretningsstrategi er baseret på sparekassens vision og værdigrundlag om inden for sit markedsområde at være en stærk og attraktiv samarbejdspartner for private og erhvervsvirksomheder. Sparekassen ønsker en lønsom indtjening baseret på en prissætning af sparekassens produkter, som afspejler den risiko og den kapitalbinding, som sparekassen påtager sig sammen med en helhedsvurdering af forretningsomfanget med kunder og modparter. Sparekassen ønsker en passende robust kapitalbase, som understøtter forretningsmodellen.

Det er sparekassens målsætning, at den solvensmæssige overdækning i forhold til det til enhver tid opgjorte kapitalkrav, inkl. NEP-tillægget mindst skal udgøre 4 %, aktuelt udgør denne 6,8 %.

Den af bestyrelsen besluttede maksimale risikotolerance styres via de fastsatte grænser i de enkelte politikker.

Derudover forholder bestyrelsen sig til de grænser, der er gældende i tilsynsdiamanten, jf. nedenstående tabel, der dels viser tilsynsdiamantens maksimalt tilladte grænseværdier, samt sparekassens aktuelle tal for diverse grænseværdier.

	Tilsynsdiamant	Sparekassens opfyldelse pr. 31/12 2018
Udlånvækst	<20 %	2,5 %
Summen af store eksponeringer	<175 %	117,3 %
Likviditetsoverdækning	> 100 %	888 %
Funding ratio	< 1	0,40
Ejendomseksponering	< 25 %	7,0 %

Vedrørende artikel 435, stk. 2

Sparekassens bestyrelsesmedlemmer besidder udover ledelsesposten i sparekassen et antal øvrige bestyrelsesposter:

Bestyrelsens formand, Annelise Asstrup Udsen	Ingen øvrige bestyrelsesposter
Bestyrelsens næstformand, Lars Overgaard Christiansen	4 øvrige bestyrelsesposter
Finn Randrup	5 øvrige bestyrelsesposter
Henrik Jessen	6 øvrige bestyrelsesposter
Anita Søholm	1 øvrige bestyrelsesposter
Øvrige bestyrelsesmedlemmer	Ingen øvrige bestyrelsesposter

Sparekassen følger de kompetencekrav til bestyrelsen, som følger af den finansielle lovgivning. I overensstemmelse hermed vurderer bestyrelsen løbende, om dens medlemmer tilsammen besidder den fornødne viden og erfaring om sparekassens risici til at sikre en forsvarlig drift af sparekassen.

Sparekassens bestyrelse har i medfør af FIL § 70, stk. 1, nr. 4, vedtaget en politik for mangfoldighed. Det fremgår af denne, at sparekassen ønsker en sammensætning i bestyrelsen ud fra forskellighed i kompetencer og baggrunde, særligt højt vægtes behovet for mangfoldighed i relation til bl.a. forskelle i faglighed, erhvervs erfaringer, køn og alder. Målet er, at andelen af kvinder i bestyrelsen i 2023 udgør 28 % svarende til 2 personer ud af 7 personer. Pr. 31. december 2018 udgør andelen af kvinder i sparekassens bestyrelse 2 ud af 7 bestyrelsesmedlemmer. Målet for 2023 er derfor allerede nu opnået.

3. Kapitalgrundlag

Vedrørende artikel 437, litra a

For en afstemning mellem den regnskabsmæssige egenkapital og kapitalgrundlaget i henhold til kapitaldæknings-reglerne henvises til note 4 side 44 i 2018 årsregnskabet.

Vedrørende artikel 437, litra d og e

For en opgørelse af kapitalgrundlaget henvises til note 4 side 44 i 2018 årsregnskabet.

4. Kapitalkrav

Vedrørende artikel 438, litra a

Rønde Sparekasses metode til vurdering af, hvorvidt den interne kapital er tilstrækkelig til at understøtte nuværende og kommende aktiviteter (solvensbehovet) følger Rønde Sparekasses ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process).

I ICAAP'en identificeres de risici, som Rønde Sparekasse er eksponeret overfor med henblik på at vurdere risikoprofilen. Når risiciene er identificeret, vurderes det, hvordan disse evt. kan reduceres, f.eks. ved forretningsgange, beredskabsplaner m.m. Endelig vurderes det, hvilke risici, der skal afdækkes med kapital.

Den interne kapital (solvensbehovet) er Rønde Sparekasses egen vurdering af kapitalbehovet, som følge af de risici, som sparekassen påtager sig. Sparekassens bestyrelse har halvårligt drøftelser omkring fastsættelsen af den interne kapital (solvensbehovet), for at sikre at den er tilstrækkelig til at understøtte nuværende og kommende aktiviteter. Drøftelserne tager udgangspunkt i en indstilling fra sparekassens direktion. Indstillingen indeholder forslag til størrelsen på den interne kapital (solvensbehovet), herunder stressniveauer samt vækstforventninger. Dette gælder også, selvom tilsynets benchmarks anvendes. På baggrund af drøftelsen træffer bestyrelsen en afgørelse om opgørelsen af sparekassens interne kapital (solvensbehov), som skal være tilstrækkelig til at dække sparekassens risici og understøtte nuværende og kommende aktiviteter.

Herudover drøfter bestyrelsen en gang om året indgående opgørelsesmetoden for sparekassens interne kapital (solvensbehov), herunder hvilke risikoområder og benchmarks der bør tages i betragtning ved beregningen af den interne kapital (solvensbehovet).

Den interne kapital (solvensbehovet) opgøres ved en 8+ metode, der omfatter de risikotyper, som det vurderes, at der skal afdækkes med kapital: kreditrisici, markedsrisici, operationelle risici, øvrige risici samt tillæg som følge af lovbestemte krav. Vurderingen tager udgangspunkt i sparekassens risikoprofil, kapitalforhold samt fremadrettede betragtninger, der kan have betydning herfor, herunder budgettet.

Finanstilsynet har udsendt ”Vejledning om tilstrækkeligt kapitalgrundlag og solvensbehov for kreditinstitutter”. Derudover har Lokale Pengeinstitutter udsendt en solvensbehovsmodel. Både tilsynets vejledning og Lokale Pengeinstitutters solvensbehovsmodel, som Rønde Sparekasse anvender, bygger på 8+ metoden, hvor der tages udgangspunkt i minimumskravet på 8 pct. af den samlede risikoeksponering (søjle I-kravet) med tillæg for risici og forhold, som ikke fuldt ud afspejles i opgørelsen af de risikovægtede poster.

Derudover opstilles i tilsynets vejledning benchmarks for, hvornår tilsynet som udgangspunkt vurderer, at søjle I ikke er tilstrækkelig inden for de enkelte risikoområder, hvorfor der skal afsættes tillæg i solvensbehovet. Endvidere er der i udpræget grad opstillet metoder til beregning af tillæggets størrelse inden for de enkelte risikoområder.

Selvom Finanstilsynet opstiller benchmarks på de fleste områder, vurderer Rønde Sparekasse på alle områder, om de angivne benchmarks i tilstrækkelig grad tager hensyn til sparekassens risici, og har i nødvendigt omfang foretaget individuelle tilpasninger. Til det formål anvendes Rønde Sparekasses egen historik.

Risikorapport for 2018 for Rønde Sparekasse

Rønde Sparekasse følger nedenstående skabelon ved opgørelse af den interne kapital (solvensbehovet):

	1.000 kr.	%
1) Søjle I-kravet	42.077	8,0
+ 2) Indtjening (kapital til risikodækning som følge af svag indtjening)	0	0,0
+ 3) Udlånsvækst (kapital til dækning af organisk vækst i forretningsvolumen)	0	0,0
+ 4) Kreditrisici, heraf		
• 4a) Kreditrisici på store kunder (>2 pct. af kapitalgrundlaget) med finansielle problemer	6.693	1,3
• 4b) Øvrig kreditrisici	3.219	0,6
• 4c) Koncentrationsrisiko på individuelle engagementer	1.118	0,2
• 4d) Koncentrationsrisiko på brancher	0	0,0
+ 5) Markedsrisici, heraf		
• 5a) Renterisici	6.237	1,2
• 5b) Aktierisici	0	0,0
• 5c) Valutarisici	0	0,0
++ 6) Likviditetsrisici (kapital til dækning af dyrere likviditet)	0	0,0
+ 7) Operationelle risici (kapital til dækning af operationelle risici udover søjle I)	0	0,0
+ 8) Gearing (kapital til dækning af risici som følge af høj gearing)	0	0,0
+ 9) Eventuelle tillæg som følge af lovbestemte krav	0	0,0
Total = kapitalbehov/solvensbehov	59.344	11,3
• Heraf til kreditrisici (4)	11.030	2,1
• Heraf til markedsrisici (5)	6.237	1,2
• Heraf til operationelle risici (7)	0	0,0
• Heraf til øvrige risici (2+3+6+8)	0	0,0
• Heraf tillæg som følge af lovbestemte krav (1+9)	42.077	8,0
Den samlede risikoeksponering	525.968	11,3
Kapitalgrundlag	104.992	
Kapitalprocent		20,0
Kapitalbevaringsbuffer		1,875
Kapitaloverdækning		6,825

De risikofaktorer, der er medtaget i modellen, er efter Rønde Sparekasses opfattelse dækkende for alle de risikoområder, lovgivningen kræver, at sparekassens ledelse skal tage højde for ved fastsættelse af den interne kapital (solvensbehovet) samt de risici som ledelsen finder, at Rønde Sparekasse har påtaget sig.

Derudover skal bestyrelse og direktion vurdere, hvorvidt kapitalgrundlaget er tilstrækkeligt til at understøtte kommende aktiviteter. Denne vurdering er Rønde Sparekasse en del af den generelle fastlæggelse af den interne kapital (solvensbehovet).

Vedrørende artikel 438, litra b

Hvis Finanstilsynet fastsætter et højere krav til kapitalgrundlaget, skal resultatet af sparekassens proces til vurdering af den interne kapital, herunder sammensætningen af de krav om yderligere kapitalgrundlag, der er baseret på tilsynskontrolprocessen, vises. Dette kan ske i følgende tabel:

	1.000 kr.	%
Søjle I-kravet		
Tillæg baseret på tilsynskontrolprocessen		
- Heraf til kreditrisici		
- Heraf til markedsrisici		
- Heraf til operationelle risici		
- Heraf til øvrige risici		
- Heraf tillæg som følge af lovbestemte krav		
Krav til kapitalgrundlag baseret på tilsynskontrolprocessen		

Finanstilsynet har ikke fastsat et højere krav til kapitalgrundlaget for sparekassen.

Vedrørende artikel 438, litra c

Bestemmelsen gælder for pengeinstitutter, der beregner de risikovægtede eksponeringer i henhold til standardmetoden.

Minimumskapitalkravet på 8 % for hver eksponeringsklasse.

	Minimumskapitalkravet på 8 %
Eksponeringer mod centralregeringer og centralbanker	0
Eksponeringer mod institutter	579
Eksponeringer mod selskaber	1.089
Detaleksponeringer	17.457
Eksponeringer sikret ved pant i fast ejendom	3.495
Eksponeringer ved misligholdelse	7.473
Aktieeksponeringer	1.047
Andre poster	1.571

5. Kontracyklisk (modcyklisk) buffer

I lyset af finanskrisen og de procykliske mekanismer, der bidrog til dens opståen og forstærkede dens virkning, er der i CRR-forordningen indført krav om en kontracyklisk kapitalbuffer, der alene sættes i kraft i perioder med en overnormal udlånsvækst. Hensigten hermed er at sikre, at kreditinstitutter i perioder med økonomisk vækst opbygger et tilstrækkeligt kapitalgrundlag til at dække tab i kriseperioder.

Den kontracykliske buffer opbygges, når den samlede vækst i udlån anses for at bidrage til opbygningen af systemisk risiko, og nedbringes i kriseperioder. Buffersatsen fastsættes af myndighederne i de enkelte EU-lande. I Danmark fastsættes buffersatsen af Erhvervsministeriet på baggrund af udvalgte indikatorer, bl.a. udlån i forhold til BNP i Danmark.

Rønde Sparekasse har alene krediteksponeringer i Danmark. Den gældende danske kontracykliske buffersats andrager pt. 0 pct.

Pr. 31. marts 2019 er der fastsat kontracyklisk buffersats på 0,5 pct. og pr. 30. september 2019 forhøjes den til 1 pct.

6. Kreditrisikojusteringer

Vedrørende artikel 442, litra a og b

Rønde Sparekasse følger bekendtgørelsen om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber med hensyn til regnskabsmæssige definitioner af misligholdte og værdiforringede fordringer.

Sparekassen følger regnskabsbekendtgørelsen med de nye IFRS 9 forenelige nedskrivningsregler, hvor der nedskrives for forventede kredittab på alle finansielle aktiver, der indregnes til amortiseret kostpris.

Finansielle aktiver m.v. på tidspunktet for første indregning nedskrives med et beløb svarende til det forventede kredittab i 12 måneder (stadie 1). Sker der efterfølgende en betydelig stigning i kreditrisikoen i forhold til tidspunktet for første indregning, nedskrives det finansielle aktiv med et beløb, der svarer til det forventede kredittab i aktivets restløbetid (stadie 2). Konstateres instrumentet kreditforringet (stadie 3), nedskrives aktivet med et beløb svarende til det forventede kredittab i aktivets restløbetid.

Sparekassen foretager en individuel vurdering af alle kreditforringede engagementer. Nedskrivningen udgør forskellen mellem bogført værdi og nutidsværdien af de forventede fremtidige betalinger.

For yderligere beskrivelse henvises til anvendt regnskabspraksis i årsrapporten 2018.

Vedrørende artikel 442, litra c

Værdien af eksponeringerne opdelt efter eksponeringsklasser:

1.000 kr.	Værdien af eksponeringer efter regnskabsmæssige værdjusteringer og nedskrivninger og før hensyntagen til virkningerne af kreditrisikoreduktion
Eksponeringer mod centralregeringer eller centralbanker	92.960
Eksponeringer mod institutter	37.122
Eksponeringer mod selskaber	13.911
Detaleksponeringer	503.787
Eksponeringer sikret ved pant i fast ejendom	131.187
Eksponeringer ved misligholdelse	121.076
Eksponeringer forbundet med særlig høj risiko	101
Aktieeksponeringer	13.087
Andre poster	118.366

Vedrørende artikel 442, litra e

Krediteksponeringer fordelt på brancher:

1.000 kr.	
Offentlige myndigheder	90.249
Landbrug, jagt skovbrug og fiskeri	26.230
Industri og råstofudvikling	36.659
Energiforsyning	3.200
Bygge- og anlæg samt fast ejendom	103.257
Handel	54.841
Transport, hoteller og restauranter	15.847
Information og kommunikation	5.916
Finansiering og forsikring	158.773
Øvrige erhverv	79.100
I alt erhverv	574.072
Private	457.525

Vedrørende artikel 442, litra f

Fordeling af krediteksponeringernes restløbetider:

1.000 kr.	Anfordring	0 – 3 mdr.	3 mdr. – 1 år	1 – 5 år	Over 5 år
Eksponeringer mod centralregeringer eller centralbanker	49.249	41.000			
Eksponeringer mod institutter	138.209			5.265	
Eksponeringer mod selskaber	15.023		5.201		
Detaileksponeringer	111.359	24.854	108.225	147.745	111.604
Eksponeringer sikret ved pant i fast ejendom	14.902	1.024	10.805	18.459	85.997
Eksponeringer ved misligholdelse	47.970	2.502	10.149	10.590	49.865
Eksponeringer forbundet med særlig høj risiko			101		
Aktieeksponeringer	18.705				
Andre poster	2.511			285	

Vedrørende artikel 442, litra g

Værdiforringede fordringer og nedskrivninger fordelt på brancher:

1.000 kr.	Misligholdte og værdiforringede fordringer	Nedskrivninger/hensættelser ultimo året	Udgiftsførte beløb vedr. værdireguleringer og nedskrivninger i løbet af perioden
Offentlige myndigheder			
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	9.583	4.264	4.129
Industri og råstofindvinding	8.300	998	-2.975
Energiforsyning			
Bygge- og anlægsvirksomhed	3.207	2.074	1.072
Handel	10.624	4.709	3
Transport, hoteller og restauranter	7.058	2.860	770
Information og kommunikation			
Finansiering og forsikring	4.430	4.418	4.349
Fast ejendom	14.089	4.261	-1.190
Øvrige erhverv	6.835	1.689	-1.130
I alt erhverv	65.926	19.290	5.030
Private	37.521	19.290	3.557

Vedrørende artikel 442, litra i

	Stage 1		Stage 2		Stage 3		Nedskrivninger på tilgodehavender hos kreditinstitutter og andre poster med kreditrisiko
	Udlån	Garanti-debitorer	Udlån	Garantidebitorer	Udlån	Garantidebitorer	
Nedskrivninger/hensættelser primo	1.881	195	5.901	171	32.712	844	161
Nettobevægelser i årets løb	-189	-95	-3.000	148	5.991	25	42
Andre bevægelser					1.735		
Endelig tabt (afskrevet) tidligere nedskrevet/hensat					-1.813		
Nedskrivninger/hensættelser ultimo	1.692	100	2.901	319	38.703	869	203

7. Anvendelse af ECAI i forhold til risikovægtede poster

Vedr. litra a-e

Sparekassen anvender SDC, som modtager eksterne kreditvurderinger fra Standard & Poor's Ratings Services via SIX Financial. Der foretages en løbende IT-opdatering af kreditvurderingerne fra Standard & Poor's Ratings Services.

Datacentralen har konverteret Standard & Poor's Ratings Services' kreditvurderingsklasser til kreditkvalitetstrin via Finanstilsynets konverteringstabel. Det enkelte kreditkvalitetstrin tilknyttes en vægt, som eksponeringerne på de enkelte kreditkvalitetstrin skal vægtes med ved opgørelsen af de risikovægtede eksponeringer under standardmetoden for kreditrisiko i henhold til CRR artikel 111-134.

Tabelen nedenfor viser Finanstilsynets konvertering af Standard & Poor's Ratings Services' kreditvurderingsklasser til kreditkvalitetstrin for eksponeringer mod erhvervsvirksomheder, institutter, centralregeringer og centralbanker.

Kreditkvalitetstrin	Standard & Poor's kreditvurderingsklasser	Eksponeringer mod erhvervsvirksomheder (selskaber)	Eksponeringer mod centralregeringer eller centralbanker
1	AAA til AA-	20%	0%
2	A+ til A-	50%	20%
3	BBB+ til BBB-	100%	50%
4	BB+ til BB-	100%	100%
5	B+ til B-	150%	100%
6	CCC+ og under	150%	150%

Eksponeringsklasser hvor der anvendes kreditvurderinger fra Standard & Poor's Ratings Services

Eksponeringsklasse 1.000 kr.	Eksponeringsværdi inden risikovægtning	Eksponeringsværdi efter vægtning med kreditkvalitetstrin
Eksponeringer mod centralregeringer eller centralbanker	92.960	0
Eksponeringer mod institutter	37.122	7.244

8. Eksponering mod markedsrisiko

Kapitalgrundlagskrav vedrørende markedsrisici – specificeret på risikotype:

Risikotype	Kapitalgrundlagskrav tkr.
Poster med positionsrisiko (aktier, gældsinstrumenter)	165
Valutarisiko	0
Afviklingsrisiko	0
Råvarerisiko	0

9. Operationel risiko

Rønde Sparekasse er eksponeret mod potentielle tab som følge af operationelle risici som er: ”Risiko for tab som følge af uhensigtsmæssige eller mangelfulde interne procedurer, menneskelige fejl og systemmæssige fejl eller som følge af eksterne begivenheder, inklusive retslige risici”.

For at reducere risikoen for at der sker operationelle hændelser med væsentlige tab til følge, overvåger og styrer sparekassen de operationelle risici. Der er primært fokus på de største risici med store potentielle tab.

Rønde Sparekasse anvender basisindikatormetoden til opgørelsen af kapitalgrundlagskravet til de operationelle risici. I 2018 udgør den operationelle risiko 11,8 pct. af den samlede risikoeksponering og udgør ultimo 2018 62 mio. kr., hvilket giver et kapitalgrundlagskrav på 5,0 mio. kr. Sparekassen gennemfører løbende en vurdering af kapitalkravet til de operationelle risici. Såfremt kapitalkravet vurderes at være højere end nævnt ovenfor vil der blive taget højde herfor under sparekassens opgørelse af det tilstrækkelige kapitalgrundlag/solvensbehovet.

10. Eksponeringer mod aktier m.v., der ikke indgår i handelsbeholdningen

Vedrørende artikel 447, litra a

Sparekassen har i samarbejde med andre pengeinstitutter erhvervet aktier i en række sektorselskaber. Disse sektorselskaber har til formål at understøtte pengeinstitutternes forretning inden for realkredit, betalingsformidling, IT, investeringsforeninger m.v. Sparekassen påtænker ikke at sælge disse aktier, idet en deltagelse i disse sektorselskaber anses for nødvendig for at drive et lokalt pengeinstitut. Aktierne betragtes derfor som værende uden for handelsbeholdningen.

I flere af sektorselskaberne omfordeles aktierne således, at pengeinstitutternes ejerandele hele tiden afspejler det enkelte pengeinstituts forretningsomfang med sektorselskabet. De løbende omfordelinger udgør i helt overvejende grad de handler, der gennemføres med selskabernes aktier. Dermed betragtes omfordelingerne som det primære marked for aktierne. Dagsværdien fastsættes derfor som omfordelingskursen (typisk indre værdi), og aktierne indgår som niveau 2-input (observerbare priser). Sparekassen regulerer på den baggrund den bogførte værdi af disse aktier kvartalsvist, halvårligt eller helårligt - afhængigt af hyppigheden af nye informationer fra det enkelte sektorselskab. Den løbende regulering bogføres i henhold til reglerne over resultatopgørelsen.

Risikorapport for 2018 for Rønde Sparekasse

For øvrige unoterede aktier i sektorejede selskaber, hvor observerbare input ikke umiddelbart er tilgængelige, er værdiansættelsen forbundet med skøn, hvori indgår oplysninger fra selskabernes regnskaber, erfaringer fra handler med aktier i de pågældende selskaber samt input fra kvalificeret eksternt part. Reguleringer i den bogførte værdi af aktierne i disse selskaber tages ligeledes over resultatopgørelsen.

Vedrørende artikel 447, litra b-e

Aktier uden for handelsbeholdningen sektorselskaber (1000 kr.)

Primo beholdning	17.573
Tilgang ved køb	169
Tilgang ved omklassificering	
Urealiseret gevinst/tab	1.168
Realiseret gevinst/ tab	8
Afgang ved salg	213
Ultimo beholdning	18.705

Som følge af, at urealiserede gevinster/tab indgår i resultatopgørelsen medregnes de også i kernekapitalen.

En ændring på 10 pct. af den opgjorte markedsværdi på aktier uden for handelsbeholdningen vil påvirke resultatet før skat med 1.870 tkr.

11. Eksponering mod renterisici i positioner, der ikke indgår i handelsbeholdningen

Sparekassens renterisiko uden for handelsbeholdningen består primært af renterisiko på fastforrentede ud- og indlån samt fra pantebreve.

Renterisikoen beregnes på baggrund af varighedsmål, defineret som en generel ændring i renten på 1 procentpoint (standard rentechok). Renterisikoen opgøres løbende via sparekassens risikostyringsystemer. Pr. 31. december 2018 er den samlede renterisiko uden for handelsbeholdningen opgjort til 408 tkr.

I sparekassens solvensbehovsproces vurderes yderligere, om sparekassens samlede renterisiko medfører, at der skal afsættes yderligere kapital. Renterisikoen uden for handelsbeholdningen stresses i disse beregninger med en renteændring på 2 procentpoint kombineret med et tip af rentekurven.

12. Aflønningspolitik

Sparekassens bestyrelse har vedtaget en aflønningspolitik for sparekassen, som er godkendt af repræsentantskabet. Sparekassen udbetaler ikke variable løndele til bestyrelse, direktion eller væsentlige risikotagere.

Sparekassen har ved udformningen af aflønningspolitikken ønsket at fremme en lønpraksis, der er i overensstemmelse med og fremmer en sund og effektiv risikostyring, som ikke tilskynder til overdreven risikotagning, og som er i overensstemmelse med sparekassens forretningsstrategi, værdier og langsigtede mål, herunder en holdbar forretningsmodel.

Ingen personer i sparekassen har en løn på over 1 mio. EUR i regnskabsåret.

13. Gearing

Vedr. artikel 451, litra a – 451 litra d

Med CRR-forordningen introduceres gearingsgraden, som er et risikoneutralt mål for, hvor stor den regnskabsmæssige gearing må være. Gearingsgraden beregnes som kernekapital sat i forhold til instituttets uvægtede eksponeringer.

På nuværende tidspunkt er der ikke fastsat et lovkrav om en maksimal gearingsgrad, men i EU-kommissionens forslag til revision af CRR og CRD IV stilles der forslag om indførelse af et gearingskrav for alle institutter på 3 pct., svarende til en maksimal gearing på 33 gange instituttets kernekapital.

Sparekassen overholder dette krav, idet sparekassens gearingsgrad ultimo 2018 er opgjort til 8,65 pct.

Opgørelse af gearingsgraden pr. 31.12.2018

1.000 kr.	Saldo
Aktiver	1.052.896
Del af aktiver fratrukket i kapitalgrundlaget	-7.153
Uudnyttede kreditfaciliteter (vægt 10%)	13.154
Ikke-balanceførte poster – garantier m.v.	154.783
Eksponeringer i alt	1.213.680
Kapitalgrundlag	104.992
Gearingsgrad (Leverage Ratio LR45)	8,65

14. Anvendelse af kreditrisikoreduktionsteknikker

Vedrørende artikel 453, litra a

Rønde Sparekasse anvender hverken balanceført netting eller netting under strengen.

Vedrørende artikel 453, litra b

Et væsentligt element i styringen af sparekassens kreditrisiko er at reducere risikoen i de enkelte engagementer ved at tage pant i sikkerheder.

De hyppigst forekommende former for pantsætning er pant i fast ejendom og i finansielle aktiver i form af aktier, obligationer og investeringsbeviser.

Sparekassen har via sine politikker og forretningsgange omkring sikkerhedsstillelser prioriteret at modtage finansiell sikkerhedsstillelse inden for følgende hovedkategorier:

- Indlånsmidler
- Obligationer / gældsinstrumenter - udstedt af stater samt af ratede og ikke-ratede kreditinstitutter m.fl.
- Aktier - inden for og uden for et hovedindeks
- Investeringsforeningsbeviser

Inden for fastejendom tages der hovedsagelig pant i

- Privatkunders helårsbolig og fritidsbolig beliggende i Danmark
- Ejendomme, der udlejes af låntager som led i erhvervsmæssig aktivitet (Udlejningsejendomme)

Sparekassens kreditpolitik og forretningsgange sikrer en løbende overvågning af sikkerhedernes værdier, og at værdiansættelsen af sikkerhederne foretages under hensyntagen til sikkerhedernes realisationsværdier.

Sparekassens aftaler med kunderne om sikkerhedsstillelse sikrer, at sparekassen har adgang til at realisere ejendomme og værdipapirer, såfremt den enkelte kunde ikke opfylder sine betalingsforpligtelser over for sparekassen.

Sparekassen har således faste procedurer for forvaltning og værdiansættelse af de finansielle sikkerheder, der medfører, at sparekassen har en forsvarlig kreditbeskyttelse af sine udlån. De pågældende procedurer er en integreret del af den almindelige risikoovervågning, der foretages i sparekassens kreditafdeling.

Ved kreditgivning til erhvervs-kunder etableres endvidere fordringspant eller virksomhedspant, når det giver mening. Derudover stiller sparekassen som udgangspunkt krav om selvskyldnerkaution fra indehaveren, når virksomheden drives i selskabsform.

Derudover sikres udlån også ved pant eller transport i livsforsikringer og forsikring ved tab af erhvervsevne.

Vedrørende artikel 453, litra f

Sparekassen anvender i overensstemmelse med reglerne i CRR finansielle sikkerheder til afdækning af kreditrisikoen. Skemaet nedenfor viser for hver enkel eksponeringsklasse sikkerhedernes dækning, dvs. den fuldt justerede størrelse af sikkerhederne inden for hver enkel eksponeringsklasse.

Kreditrisikoreducerende finansielle sikkerheder fordelt på eksponeringsklasser (1.000 kr.)

Eksponeringsklasse	Sikkerhedens værdi
Detaileksponeringer	2.767

Vedrørende artikel 453, litra g

Sparekassen anvender i overensstemmelse med reglerne i CRR garantier til afdækning af kreditrisikoen. Skemaet nedenfor viser de samlede eksponering, inden for hver eksponeringsklasse som er dækket af garantier.

Kreditrisikoreducerende garantier fordelt på eksponeringsklasser (1.000 kr.)

Eksponeringsklasse	Garantier
Detaileksponeringer	3.514